

ः पंचकर्म ः

उपचार	स्वरूप	उपयोग
वमन	औषधांद्वारे ओकारी करणे	त्वचारोग, पित्त, कफ, मेद रोग, दमा, स्थूलता, अम्लपित्त, सर्दी, मधुमेह, खांद्याच्या वरील भागातील सर्वव्याधि
विरेचन	औषधांद्वारे जुलाब करणे	अम्लपित्त, कावीळ, वारंवार येणारा ताप, गोवर, कांजिण्या, नागीण, कृमि, गळवे, त्वचारोग, पोटात पाणी, मूळव्याध, अल्सर, नाक संडासवाटे रक्त पडणे, पित्त, पोट, पचन, उष्णता, यकृत प्लीहा, रक्तदोष, पाळी, गर्भाशय, जननेन्द्रिये व मूत्रसंस्था यांचे सर्व रोग
बस्ति	औषधि काढे तेल घृत गुदावाटे आत सोडणे	अस्थि, संधि, स्नायु, नर्व्हस सिस्टीम, पाळी, गर्भाशय, जननेन्द्रिये व मूत्रसंस्था यांचे रोग, वंध्यत्व, मूळव्याध
रक्तमोक्षण	'जलौका किंवा सिरीजद्वारे रक्त काढणे	त्वचाविकार, तारुण्यपिटिका, चाई, सौन्दर्यविषयक समस्या, रक्तदोष, गळू येणे
नस्य	'नाकात औषधि तेल किंवा घृत सोडणे	खांद्याच्या वरचे (डोळे, कान, केस, दात, मान) सर्व रोग, मानसिक समस्या, एकाग्रता, स्मृति, बुद्धि यासाठी लाभप्रद

रोग कायमचा व मुळापासून बरा करणे हे आयुर्वेदाचे वैशिष्ट्य पंचकर्म उपचारांमुळेच साध्य होते .

शरीरात सूक्ष्म वाहिन्यांमध्ये साठलेले चिकटलेले (**block**) दोष (विकार करणारे घटक)

'स्नेहनाने' सोडवून (detach)

'स्वेदनाने' पाघळवून (liquefy)

कोष्ठात आणून

'शोधनाने' बाहेर काढणे(**wipe off / throw out**)

ही सर्व रोगांची मूलभूत चिकित्सा होय .

शोधन ५ प्रकारचे ः त्याचेच नाव पंचकर्म अर्थात् वमन विरेचन बस्ति नस्य रक्तमोक्षण

पंचकर्म म्हणजे कॅपिलरी लेव्हल ब्लडलेस मायक्रो सर्जरी **Capillary Level Blood-less Micro-surgery!!**

कोणताही साईड इफेक्ट न होता , रोग मुळापासून व कायमचा बरा करण्याचा निश्चित उपाय !!!!!

औषधे न घेता , पथ्य न पाळता , बरे होण्याचा , आरोग्य मिळवण्याचा सोपा मार्ग !!!!!